

Əzəli və əbədi yurd yerimiz, ana təbiətin eczak rənglərdən yaratdığı harmoniyanın daha çox hiss edildiyi Hadrutun işğaldan azad edilməsi zəfərimizə aparan yolun başlanğıcı oldu, həm də tarixi ədalət bərpa edildi. Qırx dörd gün davam edən Vətən müharibəsi dövlətimizin gücünü, cənab Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin sərkərdəlik və diplomatik qabiliyyətini, Silahlı Qüvvələrimizin rəşadətini, xalqımızın birliyinə, ölkəmizin hərbi gücünü, müasir ordu quruculuğunu, ən yeni hərbi texnologiyalardan mükməml istifadə edən hərbiçilərimizin peşəkarlığını bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Ermənilərin Vətəni və torpağı olmayıb, harada məskunlaşsalar, oranı özlərinə vətən hesab ediblər.

Dağlar gözəli Hadrut:

quruculuğun və inkişafın məkanı

XIX əsrin əvvəllərində İrandan Azərbaycana köçürülən ermənilər torpaqlarımızın ən səfəli guşələrində məskunlaşsalar. Xüsusilə Qarabağa köçürülən ermənilər yalnız dağlıq və dağətəyi ərazilərdə kənd salıblar, ən əsası isə tarixi abidələrin daha çox olduğu Xocavənddə, Ağdərədə, Əsgəranda, Xankəndində, Hadrutda yaşamağa üstünlük veriblər. 2020-ci ilin oktyabrında erməni işğalından azad edilən Hadrutda çox qısa müddətdə həyata keçirilən ölçüyəgəlməz işlər həqiqətən bu tarixi məkanda yeni dövrün başlandığını göstərir. Bərpə quruculuq işlərinin aparılarkən Hadrutun tarixi hissəsinin yenidən qurulmasına ciddi diqqət yetirilir.

Qüdrətindən səngərli-qalalı dağların əhatəsində, iki çayın qovuşuğunda yerləşən qədim yurd yerimiz Hadrutun işğaldan azad edilməsi, burada qazanan hərbi uğurlar və döyüşçülərimizin göstərdiyi igidlik haqqında hər gün yazsaq da, yenə də azdır. Çünki Hadrut əməliyyatı düşmənin belini qırdı, ermənilər çox sarsıntıya məruz qaldılar, gözləmədikləri istiqamətdən ağır zərbə aldılar. Cəngavər oğullarımızın həmlələri qarşısında dözümlü gətirə bilmədilər, uzun illər ərzində möhkəmləndikləri mövqeləri qoyaraq qaçmağa üstünlük verən haylar qocalarına, xəstələrinə, yaralılarına belə sahib çıxmədilər. Qəhrəman Silahlı Qüvvələrimizin bölmələrinin bir həmləsi nəticəsində hayların öz etirafına görə, 1500-ə yaxın erməni əsgər və zabit Hadrutdan qaçdı. Qarabağın ən dilbər guşələrindən biri, Azərbaycanın böyük təbii sə-

vətləri, tarixi abidələri ilə zəngin yaşayış məntəqəsi Hadrut öz tarixinin və tərəqqisinin yeni bir mərhələsinə qədəm qoyub. XIX əsrin əvvəllərində Hadruta köçürülən ermənilər hər vasitə ilə, həm də hiyləgərliklə qədim yurd yerimizi erməniləşdirməyə cəhd ediblər, qədim alban abidələrinə guya ermənilərə aid olan süni yamaqlar vurublar. Haylar özləri də yaxşı bilirlər ki, onlar bu yerlərə gəlmədilər, onların bu torpaqlarda heç bir kökü yoxdur. Qozluçayın dərəsində, zirvəsi göylərə baş çəkən Ərgünəş dağının ətəklərində yerləşən Hadrut sözü iki çayın arası mənasını daşıyır. Bu da səbəbsiz deyil, Quzeyçay və Güneyçay Hadrutun ərazisində birləşir. Onu da qeyd edək ki, dahi bəstəkar Üzeyir Hacıbəyov gənc yaşlarında Hadrutda müəllimlik edib. 1992-ci ildə Hadrut rayonu ləğv edilərək Xocavənd inzibati rayonunun tərkibinə daxil edilib. 2020-ci ilin oktyabr ayında Hadrut uğrunda şiddətli döyüşlər başlayıb, qəhrəman əsgər və zabitlərimiz bu təbii qalanın azad edilməsi üçün qan töküblər, düşməni bu yerlərdən qovublar. Oktyabrın 9-da Hadrut işğaldan azad edilib və burada üçrəngli Azərbaycan bayrağı qaldırılıb. Hərbi ekspertlərin qənaətinə görə, Hadrut əməliyyatı son ikiyüzlilik tariximizin ən şərəfli, ən əhəmiyyətli və ən qüdrətli səhifələrindəndir.

2021-ci il dekabrın 24-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və oğulları Heydər Əliyev Xocavənd rayonunun Hadrut qəsəbəsində səfərdə olublar, burada Komando hərbi hissəsinin açılışında iştirak ediblər. Dövlətimizin başçısı hərbi hissənin açılış zamanı çıxışında bildirib ki, Hadrut əməliyyatı ikinci Qarabağ müharibəsində xüsusi əhəmiyyətə malik olan bir əməliyyat idi. İlk növbədə ona görə ki, bu strateji qəsəbəni işğaldan azad etmək bizim gələcək planlarımıza əlavə dəstək verdi. Çünki əgər biz Hadrutu işğalçılarından azad etməsəydik, gələcək əməliyyatlarımız daha böyük çətinliklərlə üzləşə bilərdi. Digər tərəfdən, dünya erməniliyi yaşadığı ölkələrdə elə bir yalan rəy yaradıb ki, sanki Ermənistan əhalisi əsrlər boyu burada yaşayıb. Hadruta ermənilər XIX əsrdə İran-

dan köçürüblər. Bunu hamı bilir. O vaxta qədər burada erməni yaşamayıb. Ermənilər tarixi saxtalaşdırmaqda çox pərgardırlar. Buna baxmayaraq bütün dünyaya göstərdik ki, ermənilər bizim torpağımızı işğal ediblər, Azərbaycan əhalisini etnik təmizləməyə məruz qoyublar, bütün evləri, binaları, tarixi abidələri dağıdıblar. İşğal bundan sonra 30 il də davam etdirmək istəyirdilər. Beynəlxalq ictimaiyyət də, bu məsələ ilə məşğul olanlar da demək olar ki, buna göz yumurdular. Qəhrəman Silahlı Qüvvələrimizin bölmələri döyüş meydanında bu ədalətsizliyə və

nidən çəkilir.

Hadrut qəsəbəsində də bərpa işləri sürətlə aparılır. Sözüün həqiqi mənasında xarabalıqlar üzərində və hər tərəfindən miskinlik yağan qəsəbə yeni və müasir bir şəhərə çevrilir. Yeni və rahat küçələr salınır, həmin küçələrə Azərbaycanın tarixi şəxsiyyətləri ilə yanaşı, Milli Qəhrəman və Qarabağ müharibəsində şəhid olan igidlərimizin adları verilir. Hadrutun mərkəzində "Dəmir Yumruq" abidəsi ucaldılıb. Mühüm nəqliyyat infrastrukturunu olan Hadrut-Cəbrayıl-Şükürbəyli avtomobil yolu işğaldan azad edilmiş Xocavənd, Füzuli və Cəbrayıl rayonlarının ərazisindən keçməklə Hadrut qəsəbəsi və Cəbrayıl şəhəri də daxil olmaqla sözügedən rayonların 20-yə yaxın yaşayış məntəqəsini əhatə edir.

Bundan başqa, başlanğıcını Zəfər yolundan götürən Füzuli-Hadrut avtomobil yolu yeni inşa edilən Hadrut-Cəbrayıl-Şükürbəyli avtomobil yoluna birləşir. Uzunluğu 13 kilometr olan birinci texniki dərəcəli Füzuli-Hadrut yolu 4 hərəkət zolaqlı çəkilir. Uzunluğu 18 kilometr olan Tuğ-Hadrut avtomobil yolunun da tikintisi davam edir. İkinci texniki dərəcəyə uyğun inşa edilən bu yol iki hərəkət zolaqlı olacaq. Hadrut Qovşağ Yarımsistan-

siyası bir neçə yarımsistanisiya ilə əlaqədə olduğu üçün və coğrafi şəraitinə görə Füzuli, Cəbrayıl və Şuşa şəhərlərinin elektrik enerjisinə tələbatının əlaqələndiricisi rolunu oynayır. Hadrutda məktəblər inşa edilir, tarixində ilk dəfə burada məscid binasının təməli qoyulub.

Sözüün əsl mənasında, Hadrutun yeni dövrü başlayıb, xoşbəxt gələcəyə aparan yollar həm də şərəfli bir tarixdən xəbər verir, bərpa, quruculuq işləri böyük vüsət alıb. Mayın 5-də dövlətimizin başçısı İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Xocavənd rayonunun Hadrut qəsəbəsində inzibati mərkəzin təməlinin qoyulması mərasimində iştirak ediblər. İnzibati zonanın ümumi sahəsi 4, 2 hektardır. Buraya inzibati bina, bələdiyyə binası, mədəniyyət mərkəzi və infrastruktur qurumlarının ofislərinin binaları daxildir. Qəsəbənin inzibati ərazisinə bütün yol infrastrukturunun, kommunikasiya xətlərinin, o cümlədən işıq, rabitə və yüksək sürətli internetin çəkilməsi nəzərdə tutulur. Yol və kommunikasiya xətlərinin ümumi uzunluğu 1100 metr olacaq. Hadrut qəsəbəsinin inzibati ərazisinin tikintisinin 2024-cü ilin martında, burada tikiləcək və bərpa olunaçaq obyektlər və ətraf ərazilərin abadlaşması işləri isə 2025-ci ildə başa çatdırılacaq.

Salman ALIOĞLU,
"Respublika".

hərbi təcavüzə son qoydu.

Tarixə 44 günlük müharibə kimi düşən Vətən savaşında dövlət başçısı, Qalib Ali Baş Komandan İlham Əliyevin göstərdiyi tükənməz əzm, güclü iradə, sarsılmaz qətiyyət, çox böyük diplomatik məharət indi işğaldan azad edilən ərazilərdə aparılan bərpa-quruculuq işlərində də özünü qabarıq göstərir və on min kvadratkilometr ərazinin yenidən qurulması uğurla davam etdirilir.

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin son iki il ərzində Qarabağa və Şərqi Zəngəzura etdiyi bütün səfərlər və işğaldan azad edilmiş rayonların ictimaiyyət nümayəndələri ilə keçirdiyi görüşlər, layihələrin təməlqoyma mərasimlərində iştirakı dağıdılmış şəhərlərimizin, kəndlərimizin qısa müddət ərzində yenidən qurulacağına, insanların öz doğma el-obasına qayıdacağına, işğal altında olmuş ərazilərimizdə həyatın yenidən canlanacağına olan inamı daha da artırır. Müharibənin bitməsindən çox az vaxtın - cəmi iki il yarım keçməsinə baxmayaraq, Böyük Qayıdış Proqramının ilk mərhələsi uğurla həyata keçirilir. Keçmiş məcburi köçkünlərin bir qismi öz doğma yurd-yuvalarına - Suqovuşana, Talış və Ağalı kəndlərinə geri qayıdır. Prezidentin Qarabağa səfərləri yalnız yeni layihələrin icrası ilə yadda qalmır, həm də Azərbaycanın necə vandal bir düşmənlə üz-üzə qaldığını, tarixi torpaqlarımızda hansı vəhdiliklər törətdiyini bütün dünyaya göstərir. Artıq Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə 11 istiqamətdə avtomobil yolu çəkilir, Füzuli və Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanları istifadəyə verilib, üçüncü Laçın hava limanı, 3 dəmiryolu xətti tikilir, kommunikasiya stansiyaları qurulur, yaşayış məhəllələri salınır. Laçın şəhəri tamamilə yenidən inşa edilir, işğaldan azad edilən ərazilərdə elektrik enerjisi, su təchizatı xətləri ye-

